

JEGYZÉK

ÖSSZEFOGLALÓ KÖZLEMÉNY

- A genetika és a cardiovascularis kockázat 118
Ian N. M. Day, David I. Wilson

MOZAIK

ORVOSLÁS ÉS TÁRSADALOM

- Utcán, betegen – A hajléktalanok egészségügyi ellátásáról 123
Vajda Angéla

A HÓNAP KÉRDÉSE

SZELLEM ÉS KULTÚRA

- A tyúkszemkezeléstől a kólikáig 126
Németh István

- Arcok a világ elmeegógyintézeteiből 128
Tompa Andrea

- UltraSzonográfia 129
dr. Lombay Béla

- Morális ítélet nélkül 131
Bán Zoltán András

MEDIKALIZÁCIÓ

- A kis sárga pirula 132
Bánfalvi Attila

JOGI KÉRDÉSEK

- Kérhető kártérítés egy gyermek megszületéséért? 134
dr. Dósa Ágnes

INFORMATIKA

- A Magyar Informatikai Társaság munkaterve 137
dr. Weltner János, Puskás Zsolt Péter

INTERJÚ

- „A kutatás a szellemi élet legmagasabb szintű művészi alkotása” – Beszélgetés dr. Petrányi Győzővel 138

BIOTECHNOLÓGIA

- A molekuláris diagnosztika: várakozások és reális lehetőségek 140
dr. Holló Zsolt

FEJTÖRŐ

- dr. Grétsy Zsombor 142

HÍREK

TUDÓSÍTÁS

- A külföldi orvosok bevándorlása Magyarországra 144
deák

A LAM E HAVI SZÁMÁNAK TÁMOGATÓI:

EGIS GYÓGYSZERGYÁR RT., LILLY HUNGÁRIA KFT.

TÖPRENGŐ

ÉTER

Aminap véletlenül belehallgattam két rádióműsorba, s valósággal sokkoló hatással voltak rám. Nem is annyira a témákkal hatottak – mert azok hazánkban, sajnos, nem új jelenségek –, hanem azal, ahogyan foglalkoztak az orvosokkal és az egészségügygel, illetőleg amilyen módon a témák felmerültek.

Ezek a kérdések: a paraszolvencia, szép magyar nyelvünkön a hálapénz, és az egészségügyben a betegjogok, vagyis az emberi jogok érvényesülésének kérdései voltak. Pontosabban szólva, azok a konfliktusok, amelyeket a betegek (no meg a másik oldalon az orvosok) élnek meg nap mint nap, már jó fél évszázada Magyarországon. Azok a konfliktusok, amelyek kitörölhetetlenül rányomják bélyegüket az – elvben – bizalmon alapuló orvos-beteg viszonyra.

Az egyik rádióműsor a talán leghallgatottabb reggeli bohókás, beszélgetős, interaktív műsor volt, amelybe aznap reggel azok a hallgatók telefonáltak be, illetve írtak nagyszámú SMS-t, akik valamilyen kellemetlen élményt éltek át az orvosokkal hálapénzügyben. A műsor egy részét „élvezhettem” csak, de az is elég volt az elborzasztásomhoz. Az még csak hagyján, hogy az orvosok a gúny tárgyává, a műsorvezetők egyébként bővérű humorának céltábláivá váltak – mert ez lehet akár természetes is, hiszen kiből vagy miből ne lehetne gúnyt űzni sok-sok humorral, színvonalasan... De a hallgatók által tált tapasztalatok egybecsengenek saját vagy hozzátartozóink élményeivel, s mindebből egy dolog derül ki világosan: nagyon nagy baj van az orvosok bérezésével. Hálapénz nélkül már nem tudnak elfogadható értelmiségi szinten, „tisztességesen” megélni. Bármilyen rossz is ezzel szembesülni, immáron tagadhatatlannak tűnik, hogy jó néhányan egyre követelődözöbben lépnek fel betegekkel szemben. Egyébként pedig, akár igazak voltak a hallgatói információk (és miért ne lettek volna azok, hiszen anonim módon, vagy csak keresztnevükkel jelentkeztek), akár nem, alapjában véve már az is elgondolkodtató, hogy ilyen a közhangulat. A műsorvezetők a hallgatói információkat készpénznek véve nem csupán élcelődtek rajtunk, orvosokon, hanem a hallgatók iránti együttérzésükkel, súlyos jelzőikkel, élesen megfogalmazott kritikájukkal lényegében az egész orvostársadalmat ítélték el. Igaz ugyan, hogy az is elhangzott: meg lehet érteni az orvosokat is, hiszen méltatlanul alacsony a fizetésük.

A másik rádióműsor nem kereskedelmi adón, hanem a „legközszolgálatibb” adón hangzott el a Betegek Világnapja alkalmából. Este volt egy hosszabb beszélgetés két szakértővel a betegjogi képviselletekről. Abban idéztek a napközben beérkezett észrevételekből, hallgatói telefonokból. Világossá vált az – amit minden, a téma iránt érdeklődő már korábban tudhatott –, hogy az új egészségügyi törvény által még 1997 végén létrehozott és néhány évvel később önmaga torzójaként megalkított hazai betegjogi képviselői rendszerre hatalmas igény lenne, csak éppen a betegek és a hozzátartozók

nem tudnak róla, a működés feltételei százalmasak, a működő betegjogi képviselők száma csekély, és a működési költségek a megalakulástól fogva rendkívül alultervezettek, lényegében a megfelelő működést sem teszik lehetővé! A betegjogi képviselőkhez forduló betegek panaszai pedig nagyon sokszor nem is annyira az egészségügyi dolgozók hozzáállására vagy kérdéses tevékenységükre, hanem az egészségügyi intézmények alulfinanszírozottságára vezethető vissza.

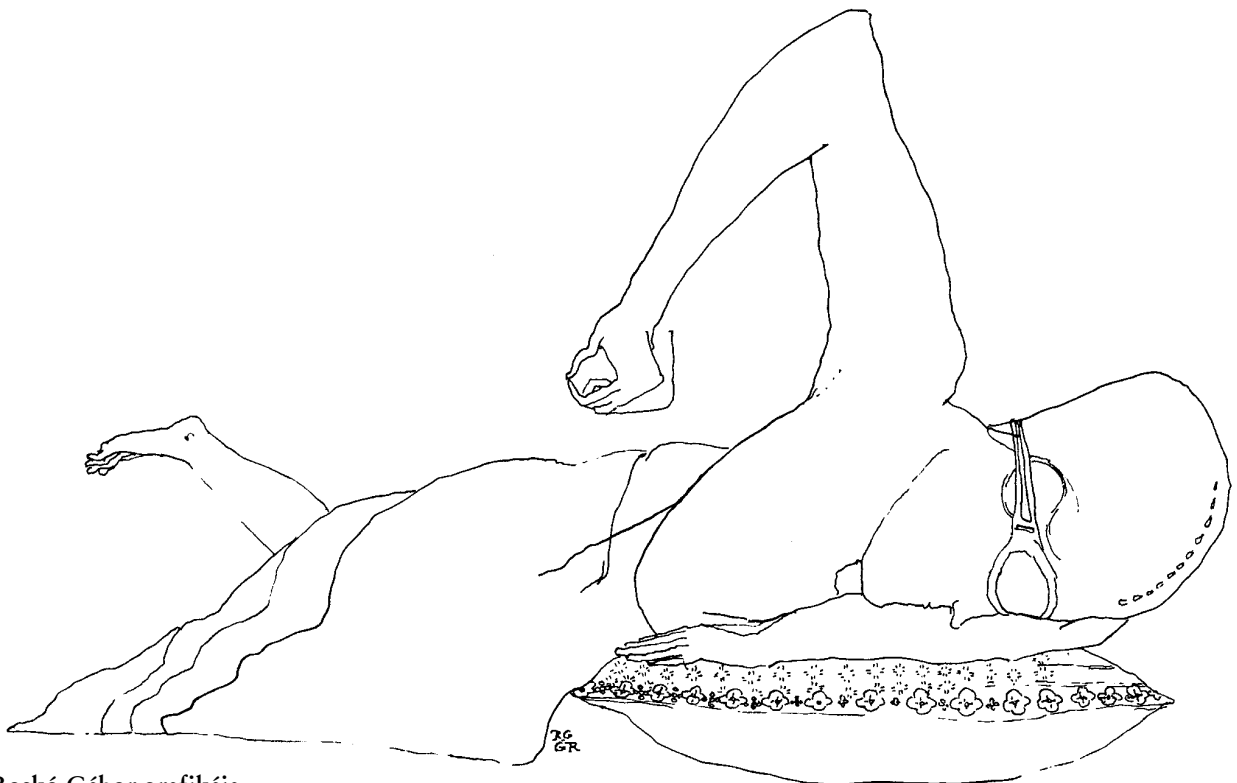
Vagyis etika és pénz, illetve végül pénz, pénz...

Érdekes, de meglepő módon az egészségügyre fordítható költségek, az egészségügyi dolgozók bére, illetve ezek növelése a mostani választási kampány egyik fő témája is. Ígéretekben nincs hiány, egymásra licitálnak a pártok. Persze, akár átlátszó kampányfogások is lehetnének az ilyenkor bejelentett sok százmilliárdok, de egy kétségtelen: sokak várakozásával szemben a legnagyobb, a legkisebb és legújabb pártok egyik központi témája az egészségügyi ellátás színvonalának és hozzáféréseinek javítása, a rendszer átalakítása, és a benne dolgozók tarthatatlan jövedelmi viszonyainak rendezése. Tehát egy legalább tíz, mások szerint mintegy tizenöt éve kezdődött, de sajnos, rövidebb-hosszabb időre meg-megtorpanó reformfolyamat továbbvitele. Vagy egy újabb kezdete? Majdnem mindegy. Csak már történjen valami, mert ez így nem mehet tovább! Mondjuk ezt sokan már jó néhány éve és lám, mégis mehetett. Hallgatva ezeket a rádióműsorokat, családtagjaim, hozzátartozóim, barátaim beszámolóit, ismerve kollégáim visszajelzéseit, úgy vélem, változások nélkül most már tényleg nincs tovább!

Sokan nem hittük el, hogy a politika valóban meghallja ezt a jajsztót és komolyan veszi a kialakult válsághelyzetet. Mert a rendszerváltást követően több, mint egy évtizeden keresztül a politikai elit nem értékelte megfelelően az egészségügy és benne az egészségügyi dolgozók helyzetét. Hiszen, ha már társadalmi szempontból nem is, de legalább a maga számára értékesnek tartotta volna, akkor áldozott is volna rá, pontosabban szólva nagyobb szeletet, több forrást adott volna a közpénzekből. De nem tette, és ez így visszanezve is riasztó értékrendet tükröz. A változó mértékű, de lényegében folyamatos forráskivonás az egészségügyből mára olyan tovább már nem titkolható, leha-zudhatatlan válságot eredményezett, amely már széles tömegek elégedetlenségét okozta. Valójában ez a közhangulat, az a közvélekedés és közérzet, amely az említett rádióműsorokban (is) megnyilvánult, nos, ez kényszeríti a politikát valamilyen nem elutasító válaszra, ez teremtett lépéskényszert.

Továbbra is kérdés, hogy milyen irányba? Nos, az első lépés, legalábbis az ígéretek szintjén, nem kérdés: egyetértés van abban, hogy több pénz kell a rendszerbe. A következő lépések irányában, hosszában, ritmusaiban azonban már vannak eltérések a programok és az ígéretek között: ezek a mértékek, az ütemezések, a módok, a technikák. De legalább a szavak és ígéretek szintjén látszólagos közmegegyezés alakult ki: több pénz kell ide, százmilliárdos tételekben. Ez is valami. A többit majd meglátjuk...

dr. Kapócs Gábor

Roskó Gábor grafikája